

धरती आबा जनजातीय ग्राम उत्कर्ष अभियान (DA JGUA) या कार्यक्रमासाठी पहिल्या हप्त्याचा निधी वितरित करणेबाबत. (केंद्र व राज्य हिस्सा).

महाराष्ट्र शासन

शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग

शासन निर्णय क्रमांक:- समग्र २०२५/प्र.क्र. २०० (E-१४४५९९७)/ एसडी-१

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
विस्तार इमारत, मंत्रालय, मुंबई ४०००३२.

दिनांक: २७ नोव्हेंबर २०२५.

वाचा :-

- १) वित्त विभाग, शासन परिपत्रक, दि. ०५.१२.२०२३, दि. ०८.१२.२०२४ व दि. ०७.०४.२०२५.
- २) शिक्षा मंत्रालय, भारत सरकार यांचे पत्र क्र. F. No. १०-३१/ २०२४-IS-७ (ST), दि. २२.१०.२०२५.
- ३) आदिवासी विकास विभागाचे परिपत्रक, क्र. बीयुडी २०२४/प्र. क्र. ०२/ का-६, दि. ०१.०८.२०२४.
- ४) राज्य प्रकल्प संचालक (समग्र शिक्षा), महाराष्ट्र प्राथमिक शिक्षण परिषद, मुंबई यांचे पत्र, क्र. मप्राशिप/ PM DA-JGUA/ १ला हप्ता/ Non-Rec/(ST) निधी मागणी/२०२५-२६/ ३४५९, दि. १९.११.२०२५.

प्रस्तावना :-

केंद्र पुरस्कृत धरती आबा जनजाती ग्राम उत्कर्ष अभियान (DAJGUA) या योजनेच्या अनुषंगाने दि. २७ सप्टेंबर, २०२४ रोजी नवी दिल्ली येथे आयोजित मंथन शिबिरात योजनेच्या अंमलबजावणीबाबत सर्वकष चर्चा झालेली आहे. सदर चर्चेनुसार देशातील आदिवासी जमातींच्या आर्थिक व सामाजिक विकासाकरीता धरती आबा जनजातीय ग्राम उत्कर्ष अभियान ही योजना दि. ०२.१०.२०२४ रोजी पासून संपूर्ण देशभरात सुरु करण्यात आली आहे. केंद्र शासनाच्या जनजातीय कार्य मंत्रालय यांच्या दि. १८.१०.२०२४ रोजीच्या पत्रान्वये धरती आबा जनाजतीय ग्राम उत्कर्ष अभियान (DA JGUA) या योजनेची अंमलबजावणी करण्याबाबत सुचना देण्यात आलेल्या आहेत. सदर योजनेच्या अनुषंगाने २५ प्राधान्य क्षेत्रांशी संबंधित १७ विभागांनी त्यांच्या अधिनस्त योजना राबविण्याबाबतचा कृती आराखडा (Action Plan) ठरवून निधी वितरणासाठी प्रस्ताव केंद्र शासनास सादर करण्याबाबतच्या सुचना देण्यात आलेल्या आहेत.

३. केंद्र शासनाच्या जनजातीय कार्य मंत्रालय यांच्या दि. १८.१०.२०२४ रोजीच्या पत्रान्वये धरती आबा जनजातीय ग्राम उत्कर्ष अभियान (DA JGUA) या योजनेव्वारे आदिवासी जमातींचा सामाजिक व आर्थिक विकास साध्य करण्याचे उद्दिष्ट आहे. सदर योजना सुमारे ६३,८४३ आदिवासी गावांमध्ये राबवण्याचे उद्दिष्ट आहे. सदर योजनेसाठी राज्यातील ३१ जिल्हांची निवड करण्यात आली असून यामध्ये राज्यातील २०६ तालुक्यांचा व ४०३२ गावांचा समावेश आहे. सदर योजनेची विभागणी ६०:४० अशी असणार आहे.

४. धरती आबा जनजाती ग्राम उत्कर्ष अभियान (DA JGUA) अंतर्गत सन २०२५-२६ करिता पहिल्या हप्त्याचा रु. ९,०७,५०,०००/- इतका निधी संदर्भ क्र. २, दि. २२.१०.२०२५ रोजीच्या आदेशाद्वारे वितरित

केलेला आहे. सदर निधी व त्यास समरूप राज्य हिस्स्याचा निधी वितरित करण्याची विनंती राज्य प्रकल्प संचालक, महाराष्ट्र प्राथमिक शिक्षण परिषद, मुंबई यांनी संदर्भ क्र. ४ येथील पत्रान्वये केली आहे.

५. धरती आबा जनजातीय ग्राम उत्कर्ष अभियान (DA JGUA) या योजनेचा अनुसूचित जमाती उपयोजना (TSP) या घटकातील केंद्र हिस्सा व त्यास समरूप राज्य हिस्सा वितरित व खर्च करावयाची तरतुद उपलब्ध आहे. सदर तरतुदीतून DA-JGUA योजनेतर्गत सन २०२५-२६ या वर्षात केंद्र शासनाने संदर्भ क्र. २ च्या आदेशान्वये वितरित केलेला निधी केंद्र हिस्सा (६०%) २२०२L३०६, ३१-सहायक अनुदाने या लेखाशिर्षाखाली अर्थसंकल्पित करण्यात आलेल्या निधीतून रु. ९,०७,५०,०००/- इतका निधी व सदर निधीच्या समरूप राज्य हिस्सा (४०%) २२०२L३१५, ३१-सहायक अनुदाने या लेखाशिर्षाखाली अर्थसंकल्पित करण्यात आलेल्या निधीतून रु.६,०५,००,०००/- असा एकूण रु. १५,९२,५०,०००/- इतका निधी वितरित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

सन २०२५-२६ या आर्थिक वर्षाकरिता केंद्र शासनाने धरती आबा जनजातीय ग्राम उत्कर्ष अभियान (DA JGUA) या योजनेचा अनावर्ती निधी अनुसूचित जमाती उपयोजना (TSP) या घटकाकरिता वितरित करण्यात आलेल्या तरतुदीतून मागणी क्र. “टी-५” २२०२, सर्वसाधारण शिक्षण, ०१, प्राथमिक शिक्षण, ७९६, जनजाती क्षेत्र उपयोजना, (०१) जनजाती क्षेत्र उपयोजनांतर्गत योजना, (०१) (२२) धरती आबा जनजातीय ग्राम उत्कर्ष अभियान (DA JGUA), (केंद्र हिस्सा ६० टक्के) (२२०२L३०६), ३१- सहायक अनुदाने (कार्यक्रम) या लेखाशिर्षाखाली ९,०७,५०,०००/- इतका निधी तसेच, “टी-५” २२०२, सर्वसाधारण शिक्षण, ०१, प्राथमिक शिक्षण, ७९६, जनजाती क्षेत्र उपयोजना, (०१) जनजाती क्षेत्र उपयोजनांतर्गत योजना, (०१) (२३) धरती आबा जनजातीय ग्राम उत्कर्ष अभियान (DA JGUA), (राज्य हिस्सा ४० टक्के) (२२०२L३१५), ३१- सहायक अनुदाने (कार्यक्रम) या लेखाशिर्षाखाली रु. ६,०५,००,०००/- असा एकूण रु.१५,९२,५०,०००/- इतका निधी राज्य प्रकल्प संचालक (समग्र शिक्षा), महाराष्ट्र प्राथमिक शिक्षण परिषद, चर्नी रोड, मुंबई यांचेकडे DA-JGUA या योजनेच्या अंमलबजावणीसाठी या आदेशान्वये सुपूर्द करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

२. सदर अनुदान सर्वांना अनुदान असून यापूर्वी वितरित केलेल्या निधीचे उपयोगिता प्रमाणपत्र सादर करण्यात आले आहे. या अनुदानाच्या अटी व शर्ती सदर शासन निर्णयात नमूद केल्या आहेत.

३. या साठीचा सर्व खर्च हा Single Nodal Account (SNA) मधून करण्यात यावा.

४. सदर खर्च संदर्भाधिन वित्त विभागाचे दि. ०७.०४.२०२५ रोजीचे परिपत्रक व आदिवासी विकास विभागाचे दि.०१.०८.२०२४ रोजीच्या परिपत्रकान्वये दिलेल्या सूचनांनुसार करण्यात यावा. सदर निधी आहरित करून वितरित करण्यासाठी अवर सचिव/ कक्ष अधिकारी (रोख/लेखा शाखा), शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, मंत्रालय, यांना “आहरण व संवितरण अधिकारी” तर सह/उप सचिव, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, मंत्रालय यांना “नियंत्रक अधिकारी” म्हणून घोषित करण्यात येत आहे. संबंधित आहरण व संवितरण अधिकारी यांनी निधी कोषागारातून आहरित करून निधी समग्र शिक्षा यांच्या बँक खात्यात जमा करावा.

५. सदर शासन निर्णयान्वये वितरित केलेला निधी केंद्र शासनाचे दि. २२.१०.२०२५ रोजीच्या आदेशामध्ये दिलेल्या निदेशानुसार व सन २०२५-२६ च्या वार्षिक कार्ययोजना व अंदाजपत्रक प्रकल्प मान्यता मंडळाने (PAB) मंजूर केलेल्या समग्र शिक्षा योजनेच्या चालू योजनांच्या आवर्ती/अनावर्ती बाबीसाठी खर्च करावा.

६. वित्त विभागाचे दि. ०७.०४.२०२५ रोजीचे परिपत्रक व आदिवासी विकास विभागाचे दि. ०१.०८.२०२४ रोजीच्या परिपत्रकान्वये दिलेल्या सूचनानुसार तसेच खर्चासंबंधीच्या सध्याच्या शासकीय धोरणास अनुसरुन मंजूर आराखड्यानुसार याच वर्षात सदर निधी खर्च होईल, याची दक्षता घ्यावी.

७. जनजाती क्षेत्र उपयोजना, अनुसूचित जमाती उपयोजना बाह्य क्षेत्रात केलेला खर्च स्वतंत्रपणे नोंदविला जाईल याची दक्षता घ्यावी, जेणेकरून शासनाला उपयोजने क्षेत्राबाहेरील योजनांवर होणाऱ्या खर्चावर संनियंत्रण ठेवता येईल.

८. अनुसूचित जमाती विशेष घटक कार्यक्रमांतर्गत उपलब्ध करून दिलेल्या तरतुदीतून अनुसूचित जमाती उपयोजना क्षेत्रात पायाभूत सुविधा निर्माण करण्याबाबतच्या तसेच वैयक्तिक लाभाच्या योजना घेण्यात याव्यात आणि अनुसूचित जमाती उपयोजना बाह्य क्षेत्रात फक्त वैयक्तीक लाभाच्या योजना घेण्यात याव्यात.

९. अनुसूचित जमाती/ जनजाती क्षेत्र उपयोजना या लेखाशिर्षाखाली उपलब्ध करून दिलेल्या तरतुदीतून झालेल्या खर्चाचा अहवाल, निधी उपयोगिता प्रमाणपत्र, लेखाशिर्षनिहाय /उप लेखाशिर्षनिहाय साध्य झालेले भौतिक उद्दिष्ट्ये इ.माहिती, संबंधित क्षेत्रिय अधिकारी यांनी आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक; आदिवासी विकास विभाग व शालेय शिक्षण विभागास प्रत्येक महिन्याच्या १० तारखेपर्यंत न चूकता पाठवावी.

१०. सदर शासन निर्णय वित्त विभागाचे दि. ०७.०४.२०२५ रोजीचे परिपत्रक व आदिवासी विकास विभागाचे दि.०१.०८.२०२४ रोजीच्या शासन परिपत्रकान्वये दिलेल्या सूचनानुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

११. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२५११२७१६१०५१८८२१ असा आहे. सदर शासन निर्णय डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(तुषार महाजन)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

- १) मा. राज्यपालांचे सचिव, राजभवन, मुंबई.
- २) मा. मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ३) मा.उप मुख्यमंत्री (वित्त/ नियोजन) व (नगर विकास) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.

- ४) मा. मंत्री, शालेय शिक्षण विभाग, यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ५) सर्व मा. मंत्री/ मा. राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ६) मा. राज्यमंत्री, शालेय शिक्षण विभाग यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ७) मा.विरोधी पक्षनेता, विधानपरिषद, विधानमंडळ, मुंबई.
- ८) मा.विरोधी पक्षनेता, विधानसभा, विधानमंडळ, मुंबई.
- ९) सर्व मा. संसद सदस्य/ विधानसभा सदस्य/विधानपरिषद सदस्य.
- १०) मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई.
- ११) प्रधान सचिव, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १२) आयुक्त, महानगरपालिका (सर्व).
- १३) आयुक्त (शिक्षण), महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
- १४) राज्य प्रकल्प संचालक, महाराष्ट्र प्राथमिक शिक्षण परिषद, चर्नी रोड, मुंबई.
- १५) मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद (सर्व).
- १६) सह सचिव/ उप सचिव, नियोजन विभाग (१४७१), मंत्रालय, मुंबई.
- १७) सह सचिव/ उप सचिव, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १८) सह सचिव/ उप सचिव, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १९) संचालक, महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, पुणे.
- २०) संचालक, राज्य शैक्षणिक व्यवस्थापन आणि प्रशिक्षण संस्था, छत्रपती संभाजीनगर.
- २१) शिक्षण संचालक (माध्यमिक व उच्च माध्यमिक), महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
- २२) शिक्षण संचालक (प्राथमिक), महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
- २३) शिक्षण संचालक (योजना), महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
- २४) महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र ½ , मुंबई/नागपूर.
- २५) शिक्षणाधिकारी (बृहन्मुंबई) बृहन्मुंबई महानगरपालिका, मुंबई.
- २६) शिक्षणाधिकारी (माध्य./ प्राथ./योजना), जिल्हा परिषद (सर्व).
- २७) अवर सचिव, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग (अर्थसंकल्प), मंत्रालय, मुंबई.
- २८) संचालक, लेखा व कोषागारे, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई-६३.
- २९) सर्व वरिष्ठ लेखा परीक्षक (शिक्षण विभाग).
- ३०) अधिदान व लेखा कार्यालय, मुंबई.
- ३१) उप सचिव (प्रशासन), शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ३२) वित्त विभाग, (व्यय-५/अर्थसंकल्प शाखा), मंत्रालय, मुंबई.
- ३३) अवर सचिव (अर्थसंकल्प), शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ३४) अवर सचिव/कक्ष अधिकारी, लेखाशाखा, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ३५) निवड नस्ती (एसडी-१).